

Riigikogu põhiseaduskomisjoni istungi protokoll nr 56

Eesti, videosilla vahendusel

Teisipäev, 16. juuni 2020

Algus 14.00, lõpp 18.00

Juhataja: Paul Puustusmaa (esimees)

Protokollija: Karita Karotam (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Kalle Grünthal, Kaja Kallas, Siim Kiisler, Andrei Korobeinik, Jürgen Ligi (Taavi Rõivase asendusliige), Lauri Läänemets, Hanno Pevkur, Martin Repinski

Komisjoni ametnikud: Erle Enneveer (nõunik-sekretariaadijuhataja), Helin Leichter (nõunik), Karin Tuulik (nõunik)

Kutsutud: peaprokurör Andres Parmas (1. päevakorrapunkt); Siseministeeriumi kodakondsus- ja rändepoliitika osakonna juhataja Ruth Annus ning sama osakonna nõunik Annika Murov (2. päevakorrapunkt)

Päevakord:

1. Riigi peaprokuröri ülevaade seadusega prokuratuurile pandud ülesannete täitmise kohta 2019. aastal
2. Välismaalaste seaduse muutmise seaduse (tööjõukriisi leevendamine) eelnõu (192 SE) ettevalmistamine esimeseks lugemiseks
3. Kollektiivse pöördumise „Mart Helme astu tagasi“ arutelu jätkamine
4. Info ja muud küsimused

1. Riigi peaprokuröri ülevaade seadusega prokuratuurile pandud ülesannete täitmise kohta 2019. aastal

Andres Parmas märkis, et 2019. aastal registreeriti Eestis üle 27 000 kuriteo. Eelmisel aastal tõusis kuritegevus 0,2%. 2020. aasta viie esimese kuu kriminaalstatistika näitab, et tapmiste arv on tugevalt tõusnud. Varavastaste kuritegude osakaal on siiski järjekindlalt langenud, neid oli eelmisel aastal natuke üle 10 000. Nende osakaal kuritegude hulgas väheneb samuti. Sellele on kaasa aidanud see, et kuritegude üldnumber on allapoole liikunud. See on tingitud just varavastaste kuritegude suurest langusest. Samas isikuvastased kuriteod on selges tõusutrendis. Eelmisel aastal registreeriti kokku üle 8200 isikuvastase kuriteo ja peamine kasv on tulnud kehalise väärkohtlemise kuriteokoosseisu arvelt. Seal on omakorda tooni andvaks perevägivalda teod. Kui jätta kõrvale selle aasta esimese viie kuu kole tapmiste statistika, siis rasked isikuvastased kuriteod on üldiselt olnud aastaid langustrendis. Erandiks on olnud seksuaalkuriteod tervikuna. See hõlmab muuhulgas suurel määral laste suhtes toime pandud kuritegusid, sealhulgas pornograafia kuritegusid. Need on olnud tõusutrendis. Vähem on olnud seksuaalvägivalda, vägistamisi ja muid sarnaseid tegusid. Ka röövimiste arv on olnud

selges languses, eelmisel aastal kukkus nende arv kokku 11% võrreldes 2018. aastaga. Ka ohvriuuringute andmed näitavad seda, et järjekindlalt on vähenemas kuriteo ohvriks langenud isikute hulk. Rahuldaval tasemel on nende inimeste hulk, kes tunnevad ennast üldiselt turvaliselt. Eelmise aasta ohvriuuringu andmetel on see 76%.

A. Parmas sõnas, et kriminaaltulu avastamine leidis aset kokku 334-s kriminaalasjas, kokku ligi nelja miljoni euro väärtuses. Seda oli tunduvalt rohkem kui varasematel aastatel. Saadud kriminaaltulu oli peamiselt seotud majanduskuritegudega ja organiseeritud kuritegevuse asjadega. Eelmisel aastal tegi prokuratuur lõpliku menetlusotsustuse umbes 9985-s asjas. Eesmärgiks oli seatud, et prokuratuur teeb 10 000 isiku suhtes lõpliku menetlusotsustuse. Selles osas oli langus 2018. aastaga võrreldes 1%. Menetluse kestvuse kiiremaks muutmise kohtueelses menetluses on olnud prokuratuuri jaoks juba aastaid prioriteetne. 60% kriminaalasjadest lahendati prokuratuuris kuni nelja kuuga. Lõpliku menetlusotsustusega alaealisi oli 971, mille puhul oli tõus 5% võrreldes varasema aastaga. Nendes asjades 66% juhtudel tegi prokuratuur lõpliku otsustuse kolme kuu jooksul. Kohtueelses menetluses oli prokuratuuril aasta lõpu seisuga 290 kriminaalasia, mille eeluurimine oli kestnud üle kahe aasta. Selles osas on toimunud 10%-line tõus võrreldes varasema aastaga, juurde on tekkinud 26 asja. Oportuunite did moodustasid 38% menetlusotsuste koguarvust. See arv on viimastel aastatel järjekindlalt tõusnud.

A. Parmas lausus, et eelmise aasta lõpu seisuga oli vahistatuid kohtueelses menetluses 225 inimest. Lisaks viibis kohtumenetluses vahi all 270 inimest. Seega viibis ilma süüdimõistva kohtuotsuseta kinnipidamisasutustes vahi all kokku umbes 500 inimest. Vahistatutest kolmandik olid vahi all viibinud kuni kaks kuud ja üle nelja kuu vahi all viibinuid oli 8%. Kõige suurem osa vahistatutest tuleb narkootikumidega seotud kuritegudest. Süüdimõistva kohtuotsuse alusel oli aasta lõpu seisuga vangistuses 1984 inimest. Eelmisel aastal menetles ringkonnaprokuratuuris töötanud prokurör ühes kuus lõpuni keskmiselt 7,7 kahtlustatavat. See on märkimisväärne tõus võrreldes varasema aastaga. Jõudlus ühe prokuröri kohta on märgatavalt kasvanud. 2019. aastal toimusid prokuratuuris küllaltki suured personaliliikumised, seda nii prokuratuuris sees, kui ka prokuratuurist välja. Mistõttu oli eelmisel aastal vähemalt 10 kuud tööl oluliselt väiksem arv prokuröre kui 2018. aastal. Eelmisel aastal oli ainult 112 prokuröri vähemalt 10 kuud tööl, 2018. aastal oli see number 132.

A. Parmas tõi välja probleemid, mis eelmisel aastal silma paistsid. Kõige värskem asi, millele osundada on politseiametnike ja ka poliitikute liigne jutukus, mis võib osutada väga tõsiseks probleemiks kohtumenetluses. A. Parmas sõnas, et kui rääkida Lihula tulistamise juhtumist, siis see, mismoodi politseijuhid, eeskätt Lääne prefektuur lubas endale kriminaalmenetluse detailidest üksikasjalikku rääkimist, on absoluutselt vastuvõetamatu ja võib väga valusalt kätte maksta hilisemas kohtumenetluses. See takistab tõendite edasist kogumist, vähendab asjasse puutunud isikute usaldust uurimisorganite ja prokuratuuri vastu. See võib takistada nende tõendite kasutatavust või usaldusväarsust kohtumenetluses. Lõppkokkuvõttes kahjustab see süütuse presumptsiooni kahtlustatavatest rääkides ja selle teo läbi kannatada saanud isikute õigusi.

A. Parmas lausus, et teine mõnevõrra üllatav probleem on teadlikkuse probleem. See puudutab kriminaalmenetluse valdkonda tervikuna, aga nähtavale kerkis eelmisel nädalal seoses Haigekassa kohta tehtud Riigikontrolli auditiga, millest nähtus muu hulgas see, et Haigekassa leiab, et pisikeste pettuste korral ei olegi mõtet prokuratuuri poole pöörduda, sest niikuinii midagi ei tehta. Ühelt riigiga seotud institutsioonilt on see üllatav avaldus. Inimeste teadlikkuse tõstmisega peab tegelema selles suunas, et pisikestest, aga järjepidevatest väärarvutustest tuleb kindlasti teada anda. Kuigi võib-olla tõesti ühe pettuse pärast ei hakka keegi suurt masinavärki käima tõmbama, siis selle puhul on tegemist pettuste ahelaga, mis omab olulist mõju. Teadlikkus puudutab väga palju ka lähisuhtevägivalda temaatikat. Jätkuvalt on oluline see, et inimestel oleks usaldust ja julgust pöörduda prokuratuuri ja uurimisasutuste poole, kui nende suhtes on perekonnas või mujal kasutatud vägivalda,

seejuures seksuaalset vägivalda. Kuigi nendes kuriteoliikides on teatamine oluliselt tõusnud, siis varjatuks jääv osa nendest kuritegudest, mis tegelikult on toime pandud, on endiselt uuringute põhjal suur.

A. Parmas lausus, et riigis peaks olema juba poliitika kujundamise tasandil terviklik menetluskaare käsitus. Poliitika kujundamise tasandit võiks jätkuda ka reaalsete tegevuste ja rahastamise jaoks, vaadates terviklikult nii uurimisasutusi, prokuratuuri või ka kohut. Samas on üllatav, et paraku peab prokuratuur pidevalt võitlust pidama erinevate menetluskaare lõikude vahel. See kõik on ressursi raiskav ja ebaratsionaalne. Prokuratuuri jaoks on väga oluline põhimõte võetavate meetmete täpne sihtimine ja nende tõhusus. Kriminaalmenetlus ei ole enam ammu lihtne üks pluss üks subsumeerimine. Tähtis on toimepanijast lähtuv kohtlemine, mis tähendab seda, et riigi reaktsioon sarnasele teole peab olema üsna erinev lähtuvalt sellest, kes teo toime pannud on. Näiteks alaealiste ja sõltuvushäirega inimeste karistamine peaks olema teistest erinev. Alaealise puhul on karistamine küsitava väärtusega tegevus. Sellisel inimesel tuleb kujundada õiged väärtused ja temast normaalne ühiskonnaliige kasvatada, aga mitte teda karistada. Prokuratuur püüab eeskätt lähisuhtevägivalla kuritegude, aga ka näiteks liikluskuritegude juures, mis on suuresti kantud alkoholisõltuvusest, suurt rõhku panna riskitegurite maandamisele ja seeläbi retsidiivsuse ehk korduva kuriteo toimepanemise vähenemisele ja ärahoidmisele. Ennast on õigustanud meetod, mida on prokuratuuris paar aastat katsetatud – selleks on vere alkomaarkerite kontroll. See on kokkulepe teo toimepannud isikuga, et ta laseb teha oma raha eest pika aja vältel vereproove ja demonstreerib seda, et ta suudab alkoholist eemal püsida. Need markerid püsivad veres nädalaid. Selleks on käivitatud pilootprojektid eeskätt liikluskuritegude puhul, aga seda on laiendatud ka lähisuhtevägivalla puhul. Prokuratuuri hinnangul on need valmis selleks, et need põhitoo raames üle Eesti käiku lasta.

A. Parmas sõnas, et kuigi eelmisel aastal võeti kriminaaltulu ära rohkem kui mitmel varasemal aastal, siis see on siiski seotud sellega, et on olnud mõned suuremad õnnestumised, mis on selle numbri suureks tõstnud. Hetkel luuakse päringukeskust, mis loodetavasti aitab paremini kriminaaltulule jälile saada, kuna sealt oleks võimalik erinevate andmebaaside ristkasutuse meetodil üksikpäringutena saada rohkem operatiivselt adekvaatset infot isikute ja vara seose kohta. Prokuratuur soovib suurendada kannatanute huvide arvestamist süüteo menetluses, nende informeerimist, nende positiivset kaasamist, et nad oleksid teadlikud oma õigustest ja tunneksid, et neid koheldakse väärilt. See on midagi, millega prokuratuur on aastaid tegelenud ja saavutanud ka teatud määral edu, aga siin on veel pikk tee minna. Üks uuenduslik meetod on asutuste vahelise spetsialistide töörühma meetodi kasutamine, mis on juhtumikorralduse põhine ja kus ka prokuratuur osaleb. See käivitus eelmisel aastal Sotsiaalkindlustusameti eestvõttel ja sellega püütakse aidata lähisuhtevägivalla eriti haavatavaid ohvreid ja kannatanuid ja leida nende jaoks asutustega koostöös terviklikult sobivamaid lahendusi, et katkestada vägivallaahel ja aidata lahendada nende inimeste sotsiaalseid probleeme, mis tegelikult selle ohvristumiseni viivad.

A. Parmas lausus, et Norra finantsskeemi rahastusel loodi ringkonnaprokuratuuridesse sellised ametikohad nagu alaealiste konsultandid. Prokuratuuril on olemas kannatanute kohtlemise parim praktika. Alaealiste konsultandid koguvad kannatanutelt tagasisidet ning annavad kannatanutele infot nende õiguste kohta ja ka selle kohta, missugust abi neil on võimalik kriminaalmenetluses riigiasutustelt saada.

A. Parmas sõnas, et prokuratuuril on puudus analüütilisest võimekusest küber- ja majanduskuritegude valdkonnas. Tarvis on ekspertteadmistega konsultante ehk audiitorettevalmistusega inimesi, kes oskaksid prokuröre abistada ja nõustada nii kohtueelses menetluses, aga ka kohtumenetluses finantsmaksu, raamatupidamise ja riigihangete valdkonnas. Samuti on prokuratuur ja uurimisasutused lapsekingades massandmete töötlemise võimekuse osas. Samuti oleks teadmisi juurde vaja kübervaldkonnas.

Lisaks märkis A. Parmas, et 2005. aastal kirjutasid tollased justiitsminister ja siseminister alla Laulasmaa deklaratsioonile, millega pandi paika prokuratuuri prioriteetid. Nende prioriteetide hulka on ajapikku lisandunud veel ministrite poolt seatud prioriteete. A. Parmas lausus, et tegelikkuses saab olla vaid üks prioriteet, teised on eesmärgid või suunised. Tänapäevaks on seatud palju prioriteete, mistõttu neid ei saa vaadata kui prioriteete ja seetõttu pole ka nende täitmine realistlik.

A. Parmas sõnas, et on oodata Euroopa prokuratuuri tööle hakkamist.

A. Parmas märkis, et jätkuvalt väheneb inimeste jälitamine. Kokku anti eelmisel aastal jälituslube 818 isiku suhtes, seda on 17% vähem kui aasta varem. Kokku anti välja 1729 jälitusluba ja jälitustoiminguid tehti 4561 korral, mis on 1% vähem kui aasta varem. Umbes 1000 luba andis kohus, ülejäänud andis prokuratuur. A. Parmas sõnas, et on olnud kuulda mure, et ega ei anta liiga kergekäeliselt ja kontrollimatult suulisi jälituslube. Sellist probleemi realselt ei eksisteeri. Kohtud on andnud erakorralisi jälituslube ainult kahel korral. Need antakse esialgu suuliselt telefoni teel, mis on salvestatud ja hiljem peab sellele lühikese aja jooksul järgnema ka kirjalik määrus. Prokurörid on andnud neid samuti ainult üksikute korradel. Eelmisel aastal oli selliseid juhtumeid umbes 14. A. Parmas sõnas, et eelmisel aastal tehti loa alusel keskmiselt 41 päeva toiminguid. Enim tehti neid narkokuritegudes, majanduskuritegudes ja korruptsioonikuritegudes. Jälitamine muutub üha keerukamaks. Üha suurem tähtsus on kombineeritud meetmetel ja massandmete töötlemisel. Kõige levinum jälitamise vorm on telefoni pealtkuulamine, mis on kohtuniku poolt antud loa teatud. Selle osatähtsus ja sealt saadava info väärtus on vähenemas.

Kalle Grünthal sõnas, et tema poole pöördus üks endine ettevõtja, kellel oli vee-ettevõtte, mis muuhulgas tegeles ka arendusega. Sellel ettevõtjal tekkis probleeme ühe vallavalitsusega. Probleem oli selles, et ettevõtja arendas välja veetrassid ja kanalisatsioonid tulevaste arendusprojektide jaoks, aga ühel hetkel kogu tema majandustegevus lõppes ja see läks selle kohaliku omavalitsuse juurde loodud vee-ettevõtte valdusesse. Esiteks ei võetud tema pakkumust vastu, mille ta oli hankele esitanud. Teiseks, kui ettevõtja ehtas valmis teatud süsteemid, siis vald lihtsalt omastas need, aga mingit hüvitist selle eest ei makstud. Kolmandaks survestati teda ka allesolevaid trasse üle andma. Et juhul kui ta neid üle ei anna, siis selle ettevõtte juht ei saa oma isikliku elamu tarbeks detailplaneeringut. Küsimus on, et kelle poole see ettevõtja peaks pöörduma sellises olukorras. Tegemist on pikaajalise protsessiga ja selles vallas on väga pikalt üks erakond võimul olnud.

Andres Parmas vastas, et sellest loost võib leida viiteid korruptiivsele käitumisele. Ta lisas, et kui inimese suhtes on toime pandud korruptiivseid tegusid, tema vara on avaliku võimu läbi pihta pandud, siis ta peaks pöörduma õiguskaitseorganite poole, kes ei ole Eestis seotud ühegi erakonnaga ja kes suudavad erapooletult küsimustega tegeleda. A. Parmas sõnas, et tihtilugu on võimalike majanduskuritegude korral kaks asja. Üks on see, et kui on tegemist omavahel rivaalitsevate äripooltega, isegi kui üks neist on omavalitsus ja teine eraettevõtja, siis sageli võibki selle taga olla lihtsalt see, et see on äri võitlus, mida püütakse vahendeid valimata ajada. Teine probleem majanduskuritegude puhul on vähenenud uurimisvõimekus. Uurimisvõimekus on koondatud majanduskuritegude osas eeskätt keskkriminaalpolitseisse, kes suudab teha täpselt nii palju, kui neil on palgatud inimesi. Prokuratuuri võimekus asju läbi lasta on mõnevõrra suurem, kui on uurimisasutustel. A. Parmas julgustas õiguskaitseasutuste poole pöörduma, kui ettevõtja tunneb, et on tehtud korruptiivse hõnguga otsustusi ja teda on sunnitud oma varast loobuma sellisel meetodil.

Paul Puustusmaa küsis, kas A. Parmase arvates oleks seadusandlust vaja muuta ja kas prokuratuuril on piisavalt rahalist ressursi, et edukalt hakkama saada.

Andres Parmas vastas, et prokuratuuril on kahtlemata olemas omad ettepanekud selleks, kuidas kriminaalmenetlust edasi arendada. Ka seoses prokuratuuriseadusega on muudatusettepanekuid, aga selliseid põhimõttelisi küsimusi, mis puudutaksid prokuratuuri kui asutust, ei ole. Ressursipuudusest on küll vale aeg rääkida, arvestades seda, missugune on

Eesti majanduslik olukord täna, aga on olemas mingisugused kohad, kus oleks ressursi juurde vaja ja on mõned kohad, mis on kriitilised. Kriitiline on see, kui on ette nähtud, et prokuratuuris töötab 193 prokuröri, aga Rahandusministeerium on andnud raha palga maksmiseks 176-le prokurörile. Prokuröride palgad on seadusega ette nähtud. Seejuures abiprokuröride palkade puhul on ette nähtud, et see on minimaalselt 60% ringkonnaprokuröri palgast. On täiesti selge, et asutusel ei ole võimalik leida endale kõiki vajalikke abiprokuröre, makstes neile ainult seda seaduses ette nähtud miinimumi. Rahandusministeerium arvab teisiti ja abiprokuröridele palga maksmiseks saadakse raha minimaalses ulatuses. Samuti ei saa seda raha mitte kõikidele abiprokuröridele, kes prokuratuuri struktuuris olema peaksid, vaid seda saadakse 76-le. Teatud sisemine ressurss tekib sellest, kui inimesed vahetavad töökohta või on haiged. Täna aga ei ole võimalik tegelikult aasta lõpuni rahaga välja tulla. Selline ressurss on hädavajalik selleks, et prokuratuur saaks oma tavapärase töö normaalset ära teha. Kui leitakse, et on tarvis, et küberkuritegevuse vastane võitlus peaks paranema, siis politseile raha juurde andmine probleemi ei lahenda. Seda probleemi tuleb lahendada komplekselt, kõik peavad saama selle hädavajaliku arenduse ära teha, et kõik saaksid võrdsel tasemel edasi astuda. See on puhtalt poliitiliste otsustuste küsimus. A. Parmas sõnas, et talle meeldiks, kui riik need kulutused teeks, sest need on võrreldes näiteks maantee ehitamisega väga väikesed summad.

Paul Puustusmaa sõnas, et kohtute haldamise nõukojas on mitmeid kordi viidatud kohtunike suurenenud pensioneerumisele ning küsis, kuidas on prokuratuuris kaadrivahetuse ja pensionile jäämisega.

Andres Parmas vastas, et prokuratuuris ei ole massilist pensionile jäämist. Igal aastal on keegi, kellel see võimalus tekib, aga massilist põlvkonnavahetust ei ole olnud. A. Parmas sõnas, et kohtunike puhul tuleb tähele panna ka seda, et nemad peavad vastavalt kohtute seadusele jääma 68-aastaselt pensionile, kuid prokuröride puhul sellist nõuet ei ole.

Lauri Läänemets sõnas, et tal on küsimus Lõuna Ringkonnaprokuratuuri tegevuste kohta. Seal on mitmeid erinevaid juhtumeid olnud. Näiteks süüdistati ühte Tartu abilinnapead kuriteo matkimise teemal, teine Tartu abilinnapea on üheksa eurose juukselõikusega kohtus. Siis seal on mitmeid süüdistatavaid, kes tahtsid andmeid näha, aga ei näidatud ning pidid seetõttu minema Riigikohtusse, kes ütles, et prokuratuuril ei ole põhjust neid asju varjata. L. Läänemets leidis, et selliste väikeste asjade tõestamisele kulub palju raha ning küsis, kas prokuratuuri jaoks on see tavaline asi, et selliseid asju juhtub kogu aeg või hoopis tundub nendele asjadele otsa vaadates, et midagi võiks teha teisiti.

Andres Parmas vastas, et alati on võimalik sellistest juhtumitest õppida. Ta sõnas, et on teatud probleemid, mille puhul tulebki kohtusse minna ja vaadata, mis saab. Kui seda ei tehta, siis lõppkokkuvõttes teeb prokuratuur selle otsustuse ise ära, aga kas selline lahendus sobiks ühiskonnale. See oli põhimõttelise sisuga vaidlus, mille osas Riigikohus aitas teatud määral piire paika panna. Ei saa öelda, et täna on lõpuni selge, kuidas see matkimine käia tohib või ei tohi, aga kindlasti on selgust oluliselt rohkem kui enne Riigikohtu otsust. Üheksa eurose juukselõikuse puhul on oluline analüüsida, kas tegemist on mastaapsema rikkumisega. Tegemist on ikkagi väga suures ulatuses toimingupiirangu rikkumisega ja altkäemaksude võtmisega, räägitakse investeerimiskelmustest. Need ei ole pisiasjad.

Paul Puustusmaa küsis, kas korruptsioon kohaliku omavalitsuse tasandil on mingites piirkondades silmapaistvam kui teistes.

Andres Parmas sõnas, et see, et Tartus oli ühel hetkel korraga kriminaalmenetluses kolm abilinnapead, ei viita kindlasti mitte sellele, et Tartu oleks Eesti korruptsiooni süda. See on ikkagi selline halb juhus. Juhtumeid on tulnud üle Eesti. A. Parmas sõnas, et ta ei oska öelda, kas selle kohta on kogutud mingisugust statistikat või mitte.

Paul Puustusmaa arvates oleks selline statistika kasulik, kuna ka statistika annab teatud lisavõimalusi. P. Puustusmaa küsis, kas prokuratuuris endas on kuritegevus silma hakanud.

Andres Parmas vastas, et talle teadaolevalt mitte. Ta sõnas, et temalt on ka varem küsitud, kas kunagi on mõni prokurör vangis pandud. A. Parmas sõnas, et kohtunikkonna hulgas on läbi aegade ikkagi neid juhtumeid esile tulnud, aga talle ei meenu, et mõne prokurööri puhul oleks.

Paul Puustusmaa küsis, kui efektiivselt prokuratuuri sisekontroll toimib.

Andres Parmas vastas, et prokuratuuris eraldi niisugust sisekontrolli osakonda ei ole. Prokuratuuri sisekontroll toimub läbi distsiplinaarjärelevalve. Kui prokuratuur on jätnud kellegi suhtes kriminaalmenetluse alustamata, siis on võimalik kaevata see mitu astet edasi. Kõigepealt on võimalik kaevata seetõttu, et saada prokuratuurist põhjendamata otsuse peale põhjendatud otsus. Kui sellega ei olda rahul, siis saab kaevata Riigiprokuratuuri. Ning kui sellega ei olda rahul, siis saab kaevata ringkonnakohtusse. Niiviisi on võimalik kaevata nii menetluse alustamata jätmise peale, kui ka lõpetamise peale. Samuti on kaevatav prokurööri tegevus kohtueelses menetluses. Tema seisukohavõttud kohtumenetluses alluvad kohtulikule kontrollile ja lõpuks kohus otsustab, mida ta süüdistusest arvab. Jälitustegevuse üle on omamoodi laialdane kontroll olemas. Seega on prokurör tegelikult väga erinevatest suundadest luubi all. Kui prokurör on mingisuguse võimaliku ametialase kuriteo toime pannud, siis lisaks on olemas ka uurimisasutus, kes realselt selliseid uurimistoiminguid teeb.

Paul Puustusmaa küsis, kuidas A. Parmas hindab väidet, et menetluse alustamine ise on juba karistus.

Andres Parmas vastas, et see kahjustab igal juhul inimest, kes on menetlusele allutatud. See kahjustab seda inimest ja tema lähedasi, kui kellegi suhtes esitatakse kahtlustused ja tungitakse ta eraellu. Oluline on see, et riigivõimu teostavad asutused teeksid seda mitte lihtsalt nendele pandud õiguste piires, vaid ka sisuliselt lugupidavalt. See on üks asi, mis on Eestis läinud natuke üle piiri. Seda pigem ühiskonna vaatest, et kuriteo toimepannud inimene on justkui mingi paaria. Tegelikult suuremal osal juhtudest, jättes Lihula tulistamise kõrvale, aga suurem osa kuriteo toimepannud isikuid on tavalised inimesed, kes on millegi vastu eksinud. A. Parmas sõnas, et tema arvates peaks ühiskond tegema tööd selle nimel, et ka kuriteo toimepannud isikuid ei lükataks nii otsustavalt välja.

Paul Puustusmaa küsis, kas A. Parmas tunnetab, et menetlustähtjad on liiga lõdvalt rakendatavad ja kas tähtaegu peaks survestama, et menetlus toimuks kiiremini.

Andres Parmas sõnas, et tegelikult on kriminaalmenetlused keskmiselt väga kiired ja täiendav survestamine ei too kvaliteedis midagi juurde, vaid pigem hakkab töötama kvaliteedile vastu. Hakkab töötama vastu ka sellele, kui palju on võimalik asjaolusid välja selgitada. Tööprotsesse püütakse tõhustada ja mõistlikumaks teha nii või teisiti kogu aeg. Eestis ei ole selliseid muresid, kus mingisugune väike kriminaalasi suhteliselt arusaamatul põhjusel võtab aastaid aega. Need kulgevad kiiresti ja mõnikord isegi liiga kiiresti. Selleks, et teha kõige õigemaid otsuseid, on vaja natukene lasta asjadel seedida. Hetkel on tempo nii ülesse aetud, et seda seedimisaega ei jää. Sama kehtib ka eeluurimise kohta. Asju peaks tegema mõistlikult ja kiiresti, aga ei tohi neid tagant forsseerida. Näiteks on lühendatud vahistamise tähtjad mõnes mõttes andnud halduskoormust juurde. Asjade uurimine ei lähe sellepärast kiiremaks, et alaealisi ei tohi hoida rohkem kui kaks kuud vahi all. Näiteks Tartus tapsid hiljuti noored teise noore inimese ära. Seda ei ole võimalik kahe kuu jooksul ära menetleda, kuna isegi surnuekspertiisi ei ole võimalik nii kiiresti teha. Seetõttu tuleb ikkagi taotleda erakorraliselt nende vahistamise pikendamist.

Paul Puustusmaa sõnas, et meedias on suur vaidlus selle üle, kuivõrd võib ajakirjandus minna kohtumenetluse sisse ja siis anda andmeid välja. Istung on teatavasti avalik, aga arutatakse selle üle, kas ajakirjanikke peaks lubama saali ja kui palju nad kohtuprotsessist kajastada võiksid. P. Puustusmaa küsis, kuidas tuleks seda organiseerida või mismoodi peaks käituma selles olukorras.

Andres Parmas vastas, et tegelikult sellel teemal suurt üldist probleemi ei ole. Kevadel istusid korraka koos ajakirjanikud, kohtuvõimu esindajad ja prokuratuuri esindajad ning

räägiti sellest, mis puudutab kohtuistungil teatavaks saanud andmete avaldamise piiramist. Lisaks käis läbi ka küsimus, kas siis tohib detaile avalikustada, kui juba lahend on tehtud ja avalikustatud. Selgus, et selles küsimuses tegelikkuses suurt probleemi ei ole, see puudutab rohkem mõningaid üksikjuhtumeid, mis on avalikkusele suurt huvi pakkunud. A. Parmas sõnas, et tema oleks selles osas pigem konservatiivne, et kui palju või kui vähe võiks kohtuistungil ajal kohtuistungil avaldatud materjale edasi meediasse anda. Kohtusaal on avalik, sinna võib tulla ja seal võib seda asja jälgida, kui kohus ei ole seadnud sellele piiranguid, mida juhtub ainult väga põhjendatud juhtudel.

Paul Puustusmaa lisas, et küsimus ongi selles, et kas oleks mõistlik luua seadusandlik piirang, et ei pandaks ebamugavasse olukorda kohtunikke, advokaate, meediat ega prokuratuuri. P. Puustusmaa sõnas, et tema arvates on see asi hetkel ebaselge, ei saa toetuda ainult sellele, et tundlikke kohtuasju saab kinniseks kuulutada.

Andres Parmas vastas, et tema ei pea seda vajalikuks. Ta sõnas, et kohtunik peab oskama ennast kehtestada, kui ta seda ei oska, siis ükski seadus ei aita. Eestis on olnud sellega probleeme, kuna on olnud kohtunikke, kes ei taha otsustusi teha või ei julge neid teha. Aga mingisugused täiendavad piirangud seaduses oleksid lihtsalt kontraproduktiivsed. Aastas on selliseid kohtuasju ikkagi ainult paar. A. Parmas sõnas, et tegelikult see mure ei tõusetunud mitte sellest, et ajakirjanik kirjutab avalikult millestki, mis kohtusaalis toimus. Kui ajakirjanik oleks käinud kohtusaalis, teinud märkmeid nii nagu ikka ja siis kirjutanud mingi loo, poleks arvatavasti olnud üldse mingit probleemi. Probleem tekkis sellest, et kohtusaalist hakati andma blogisissekandeid.

Paul Puustusmaa sõnas, et iseenesest on arusaadav, et prokuratuur töötleb andmeid ja teeb statistikat ning need statistilised andmed annavad võimaluse töö paremaks organiseerimiseks ja juhtimiseks. P. Puustusmaa küsis, kas prokuratuur teeb statistikat ka kuritegevuse kohta piirkonniti või rahvuste alusel, näiteks resident, mitteresident või kodanik, mittekodanik. P. Puustusmaa küsis, kas sellised kategooriad statistika alla kuuluvad või mitte.

Andres Parmas vastas, et välismaalaste ja eestlaste osas on kindlasti see eristus olemas, rahvuse kohta ei oska öelda. Demograafiline statistika on olemas, et millistes Eesti piirkondades, kus kohas ja kui palju on kuritegevus muutunud. Justiitsministeeriumil on olemas kuritegevuse ülevaade, mis on alates 2019. aastast interaktiivne. Seal on näha Eesti piirkondade kaupa, milline on konkreetsetes kohas kuritegevuse tase.

Paul Puustusmaa sõnas, et ettekandest käis läbi vihje, et on ministreid, kes nõuavad muutusi tegevusvaldkondades ja nende prioriteedid on teised kui prokuratuuri prioriteedid. P. Puustusmaa küsis, millised on need prioriteedid.

Andres Parmas vastas, et sellist etteheidet tal ei ole. Keegi ei sunni prokuratuuri tegelema asjadega, millega prokuratuur tegeleda ei taha. Prioriteetide osas seondub etteheide sellega, et 2005. aastal kohtusid esimest korda justiitsminister ja siseminister selleks, et kirjalikult fikseerida Laulasmaa deklaratsioonis kriminaalmenetluse prioriteetsed valdkonnad. Kahjuks on sinna igal aastal midagi juurde lisatud, täna on seal umbes 15 rida prioriteete. Seda on ilmselgelt liiga palju. Probleem on selles, et kui on 15 prioriteeti, siis mis nendest tegelikult prioriteetne on. Oluline on mõelda sellele, et kuhu tegelikkuses pannakse jõuteravik. Tõesti on olemas olulisemad valdkonnad, millega tuleb tegeleda ja kuhu rohkem ressursse panustada, aga prioriteet saab olla vaid üks asi. Prioriteete oleks mõistlik seada lühemaks ajaks, näiteks aastaks või paariks.

Paul Puustusmaa nõustus, et prioriteete saab olla ainult üks, kui neid on juba kaks, siis need ei ole enam prioriteedid, vaid seal on prioriteet pluss veel midagi muud. P. Puustusmaa sõnas, et aastatel 2013-2014 otsustati teostada karistusõiguslik reform ja 2014-2015 võeti vastu menetluskoodeksis muudatused, millega kaotati osad KaRS-i paragrahvid. Põhimõte oli selles, et eeldati, et karistusi on vaja kergendada ja mõned on vaja ka ära kaotada. Lõpptulemusena on tekkinud olukord, et näiteks KaRS § 46 kaotati ära, mis käsitles

juriidiliste isikute likvideerimist olukorras, kus juriidiline isik on toimepannud kuriteo. Nüüd on sellega tekkinud probleemid, kuna teatud juriidiliste isikute suhtes ei saa mitte midagi ette võtta, sellepärast, et sundlikvideerimine on kaotatud. P. Puustusmaa küsis, millised on olnud KaRS-i reformi mõjud õiguskorrale.

Andres Parmas vastas, et ta oli ka karistusõiguse revisjoni töögrupis ja seetõttu võib ta arvamus olla kallutatud, aga ta arvab, et revisjon oli õigustatud. A. Parmas lisas, et see revisjon jäi suurel määral poolikuks. Süütekoosseisude vähendamine küll toimus, aga seda oleks võinud toimuda rohkem. Kuriteokoosseise ei kadunud väga ära, aga rohkem kadus ära vääртеkoosseise. Üheks põhjuseks oli see, et aastate jooksul olid osad asjad muutunud ebaotstarbekaks. A. Parmas sõnas, et juriidiliste isikute sundlõpetamine oli suhteliselt eesmärgipäratu meede. Juriidilisi isikuid oleks lihtsam mõjutada muude avalik-õiguslike meetmetega. A. Parmas lausus, et osad riigid saavad ilma juriidilise isiku kriminaalvastutusega suurepäraselt hakkama.

Paul Puustusmaa tänas peaprokurör Andres Parmast ülevaate ja sisuka vestluse eest.

2. Välismaalaste seaduse muutmise seaduse (töajookriisi leevendamine) eelnõu (192 SE) ettevalmistamine esimeseks lugemiseks

Paul Puustusmaa andis sõna eelnõu 192 SE algataja esindajale Jürgen Ligile.

Jürgen Ligi nentis, et ta on pettunud, et sedavõrd kiireloomulist eelnõu ei võetud varem põhiseaduskomisjoni päevakorda. J. Ligi sõnas, et teatud valdkondades on töajookpuudus ning seetõttu on ülimalt oluline antud teemal arutleda. Eelnõu eesmärk on mitte ajada välistöajoodu Eestist välja, vaid pikendada välistöajoodu töötamise lubamist sõltumata valdkonnast kuni aasta lõpuni. J. Ligi lausus, et eelnõu väljatöötamise ajendiks oli see, et riigid sulgesid piirid ja peatasid tavapärase töörande, mis oli väga järsk sekkumine ettevõtete majandustegevusse, kes sellist olukorda ei saanud ette teada. Kõige rohkem on kannatada saanud hooajaline töö. J. Ligi märkis, et tema poole pööratakse mitmeid kordi päevas palvega midagi ette võtta. See ei ole olukord, mille ettevõtted on ise tekitanud. J. Ligi sõnas, et kõige rohkem on meediast läbi käinud maasikate korjamise probleem, kuna pole töötajaid, kes oleksid nõus maasikaid korjama. Maasikakasvatatajad ütlevad, et see töö nõuab suurt pingutust ja järjepidevust ning neid töölisi ei saa asendada juhuslike töölistega ega lastega. Ainuüksi maasikate korjamiseks oleks vaja juurde üle tuhande töölise. Väga oluline on see, et kõik saaks korralikult korjatud. Maasikakasvatatajad ütlevad, et nende jaoks on ukrainlased kõige rohkem eelistatud töajood, kuna nad on väga pühendunud. Ukrainlased korjavad kahe kuuga oma aasta palga ära ning lähevad koju tagasi. Ettevõtjate kogemused näitavad, et isegi töotuks jäänud eestlased ei tee seda tööd nii pühendunult ja korralikult, kui siia ajutiselt tulnud ukrainlased. Välistöajoodu on vaja ka teiste valdkondade ettevõtjatel.

J. Ligi märkis, et eelnõu kehtib kõikidele valdkondadele. Samuti on võimalik valdkondade vaheline töajood liikumine. Need, kes kaotavad ehitusvaldkonnas tööd, võiksid töötada ka teistes valdkondades. J. Ligi sõnas, et ta käis Saaremaal ühes lihatööstuses, kus öeldi, et nad pidid ära saatma neli ukrainlast. J. Ligi leidis, et Ukraina elatusaseme juures on Eestisse keskmise palga alusel võimalik tööle võtta väga töökaid ja korralikke ukrainlasi. Ta märkis, et eelnõuga ei muudeta palgaregulatsioone ning rõhutas eelnõu pakilisust ja tehtavate muudatuste ajutisust. J. Ligi sõnas, et vaatamata sellele, et hetkel on Eestis väga palju töötuid, siis ikkagi ei ole ametivahetus selline asi, mida tehakse väga kergekäeliselt ja kiiresti. J. Ligi lausus, et eelnõu seletuskirjas on välja toodud ka suurusjärgud, tööstuses on töajoodu puudu mõned tuhanded ja see arv võib veel suurened. J. Ligi märkis, et Eestis töötamise lubamise pikendamine 31. juulini on põllumeeste jaoks ebapiisav. Eestis on umbes kolmandik lüpsjatest ukrainlased, lisaks on puudu sajad põllutöölised. Eelkõige on need inimesed ukrainlased. J. Ligi sõnas, et need inimesed on Eesti suhtes väga sõbralikud ning tema arvates tuleks lasta nendel inimestel teenida ja Eesti ettevõtjatel ellu jääda selles raskes olukorras.

Paul Puustusmaa sõnas, et üheselt on selge see, et eelnõu mõte ei seisne ainult hooajatööde leevendamises, vaid Eestis on vaja hoida odavat tööjõudu võimalikult suures ulatuses – täna on maasikad, homme ehitus.

Jürgen Ligi vastas, et ajutist tööjõudu on vaja hoida, kuid kõik nad ei ole hooajalised töötajad. Hooaeg seisneb praegu selles, et koroonast tingitud piirangud on ajaline šokk, see on ka hooaeg. See ei ole püsiv situatsioon ja seetõttu ei saa kogu poliitikat selle eelnõuga lahendada. Põllumajandus on ka aasta läbi.

Paul Puustusmaa sõnas, et seega on ikkagi odava tööjõu hoidmise vajadus.

Jürgen Ligi lausus, et ta ei ole nimetanud tööjõu hinda. Odavus ei ole siin küsimus, küsimus on selles, et eestlased ei tee teatud töid, aga väga korralikud inimesed Ukrainast on nõus neid tegema. Nende jaoks on see palk kuninglik, eestlaste jaoks mitte. Ka palgatoetused ei abista seda. Palgatoetused, mida kriisi ajal makstakse, teevad asja hullemaks, kuna nende külge klammerdudes ollakse veel vähem mobiilselt tööjõuturul.

Paul Puustusmaa lausus, et hetkel on ühelt poolt probleemiks ikkagi see, et palk motiveerib ukrainlast, mitte eestlast. Eestis on liiga tugevad sotsiaaltoetused ja on vaja hoida ikkagi odavat tööjõudu.

Annika Murov tutvustas Vabariigi Valitsuse seisukohta. A. Murov sõnas, et eelnõus tehakse ettepanek pikendada Eestis töötamise lubatud perioodi kuni 31. detsembrini. Ta sõnas, et kui rääkida hooajatööst, eriti marjakorjamisest ja põllutöödest, siis on selge, et põllutööde kõrghooaeg on suvel, eriti marjakasvatuses. Selles vaates on tehtud juba leevendusi, mis jõustusid 7. mail. Need välismaalased, kes Eestis eriolukorra kehtestamise ajal viibisid, said õiguse siia jääda kuni 31. juulini. See peaks leevendama kõige teravamast tööjõupuudusest. Need töösuhted, mis hooajatöö vaates luuakse, need on pigem lühiajalised, tavaliselt orienteeruvalt kuu kuni poolteist kuud. A. Murov sõnas, et kui mõelda, et maasikad on valmimas ilmselt lähinädalatel, siis tegelikult see leevendus pikendada nende viibimise õigust 31. juulini peaks selle kõige tulisema töötamise perioodi ära katma. Seega ei ole põhjendatud pikendada viibimise õigust aasta lõpuni. Praegu on jäetud mõistlik üleminekuperiood, et ettevõtjad, marjakasvatajad saaksid vaikselt ümber orienteeruda ja kombineerida olemasolevat välistööjõudu ja siiski püüda leida ka Eesti kohalikult tööjõuturult neid puuduolevaid töökäsi. A. Murov sõnas, et kehtivaid lühiajalise töötamise registreerimisi oli põllumajanduse-, metsamajanduse- ja kalapüügisektoris 1421 ja hooajatööde puhul 1113. See annab märku, et üsna suur osa vajaminevast välistööjõust on tegelikult olemas.

Ruth Annus märkis, et Vabariigi Valitsus otsustas seda eelnõu mitte toetada põhjusel, et Vabariigi Valitsus arutas väga põhjalikult välismaalaste seaduse muudatust, mis jõustus 7. mail ning tegemist oli selge otsusega anda tööandjatele, sealhulgas põllumajanduses, konkreetne üleminekuperiood. Tähtaeg 31. juuli ei valitud mitte sellepärast, et siis tingimata hooajatööd lõppevad, vaid selle järgi, et põllumajanduses oleks tööandjatel võimalik kohaneda ümber Eesti elanikest töötajatele. R. Annus sõnas, et kui vaadata, milline on olukord statistika järgi, siis nüüdseks on Eestis alla 16 000 lühiajalise töötamise registreerimise. Eelmise aasta detsembri alguse seisuga oli neid üle 21 000, eriolukorra alguses 19 000. Valdavalt on see tööjõud vabanenud ja need inimesed on realselt Eestis olemas. Nendest 16 000-st umbes 12000 on tõepoolest Ukraina kodanikud. Praegu on kehtivaid lühiajalise töötamise registreerimisi 1421. Politsei- ja Piirivalveamet küll vahepeal ei menetlenud lühiajalise töötamise registreerimisi kuni 18. maini, aga ainuüksi eriolukorra lõppemine ei saanud kaasa tuua piiriülese liikumise piirangute lõpetamist. Rääkides sellest, et kas tegemist on olukorraga, kus Ukraina kodanikud saaksid lihtsalt hakata Eestisse tulema, siis Ukraina võimaldab tööjõu väljarännet, ka ajutiste töötajate väljarännet üksnes siis, kui mõlema riigi valitsuse vahel on kirjalik kokkulepe. Töötamine peab olema tagatud neile vähemalt kolmeks kuuks ja selles kokkuleppes peab olema ära toodud transpordiviis, kuidas need inimesed sihtriiki jõuaksid. Vabariigi Valitsus ei ole sõlmimas sellist kokkulepet ja sellest tulenevalt Vabariigi Valitsus ei pea võimalikuks sellist seadusemuudatust toetada.

Paul Puustusmaa palus täpsustada esitatud arve. Ta märkis, et eelnevalt öeldi, et lühiajalise töötamise lube oli detsembris 21 000 ja praegu on 12 000, samas märgiti, et kehtivaid lühiajalise töötamise registreerimisi on 1421. P. Puustusmaa küsis, milline seos nende arvude vahel on.

Ruth Annus vastas, et kõiki lühiajalisi töötamise registreerimisi kokku, sõltumata valdkonnast on suurusjärgus 16 000, täpsemalt 15991. Neist põllumajanduse, metsamajanduse ja kalapüügi valdkonnas on 1421 kehtivat lühiajalise töötamise registreerimist.

Martin Repinski sõnas, et ta soovib natuke kritiseerida neid andmeid, mis on aluseks võetud. Justkui see, kui palju lühiajalisi või hooajalisi töötajaid on registreeritud, oleks mingisugune näitaja, millest võiks järeldada, kui suur vajadus on. M. Repinski sõnas, et tema arvates see ei näita midagi konkreetset. Tegelikult osad ettevõtted, kes neid töötajaid vajavad, ei registreeri neid, kuna nad teavad, et neid inimesi ei ole võimalik juurde tuua. Nad arvavad, et seda saab teha siis, kui piirid avanevad, kuna selle taotluse tegemine on suhteliselt lihtne. M. Repinski lausus, et palju räägitakse nendest numbritest, kui palju on töötuid. Tema arvates ei saa ka selle põhjal väga suuri järeldusi teha, kuna siis peaks mingisuguse küsitluse läbi viima selle kohta, et kui palju neist on realselt valmis põllumajanduses töötama ja millal. M. Repinski sõnas, et osad neist, kes on töö kaotanud on hetkel Töötukassas arvel ega soovigi tööle minna. Nad arvestavad sellega, et kuna koondamise eest makstakse neile, siis neil ei ole põhjust veel tööle minna. M. Repinski sõnas, et Eestis töötavate välismaalaste Eestis viibimise tähtaegasid saab pikendada ning neile saab pakkuda erinevaid hooajalisi töökohti. M. Repinski märkis, et loomulikult peavad selleks olema valitsuste kokkulepped, kuid küsis, mis on Siseministeriumi ametnike tunnetus selle kohta, millal võiks ukrainlasi Eestisse juurde tuua.

Ruth Annus vastas, et praegu on Euroopa Liidus ühtselt kehtestatud välispiiri liikumise piirangud ja need kehtivad kindlasti 1. juulini. R. Annus sõnas, et seda, kas piiranguid on vajadus pikendada, arutatakse erinevatel tasanditel Euroopa Liidu tööriühmades ja formaatides. Samas võib see olukord väga kiiresti muutuda. Selle viiruse leviku eripära on see, et olukord muutub päevadega ja praegu on Vabariigi Valitsus võtnud seisukoha ja kehtestanud vastava korralduse, et võimaldada inimeste üle piiri liikumist juhul, kui nakkuskordaja viimase 14 päeva jooksul on väiksem kui 15. Tõenäoline on see, et samasugust indikaatorit hakatakse ka rakendada kolmandatest riikidest Schengeni alale inimeste lubamise korral, aga see on alles arutelu faasis. Kahjuks sellist head tunnetust, et mis saab edasi, ei ole, sest olukord võib muutuda väga kiiresti. Hetkel on Baltiriikides kõik kontrolli all, aga kui see nakkus riiki satub, siis see hakkab ka kiiresti levima. See on tõsine probleem, mida realselt arutatakse. Välismaalaste seadust ei ole muus osas keegi muutnud, jätkuvalt on lühiajalise töötamise registreerimine võimalik kuni 12 kuu 15 kuu jooksul, kui täita Eesti keskmise palga kriteeriumit, mis hetkel on 1407 eurot ja hooajatööde puhul üheksa kuu 12 kuu jooksul ja sellisel juhul palgakriteeriumi nõuet ei ole.

Jürgen Ligi sõnas, et tema näeb seda nii, et valitsus on võtnud mingi suure idee ja selle põhjal peavad ametnikud seda kuidagi õigustama. J. Ligi sõnas, et Schengen ei puutu praegu asjasse, kuna hooajatöelistel on erand, samuti ei ole argument see, et valitsus ei ole leppinud kokku Ukrainaga ja seetõttu ei saa seda eelnõu teotada. J. Ligi sõnas, et see peaks olema teistpidi ja parlament peaks langetama otsuse, samuti ei saa olla argumentiks jutt meditsiinist. Ukraina nakkustase on juba tükk aega madalam olnud kui Eesti oma. Euroopa Komisjon on võtnud seisukoha, et sõltumata Schengenist tehakse hooajatöelistele erand. J. Ligi lausus, et ta ei rääkinud ainult hooajatöelistest. Hooaeg on defineeritav praegu COVID-19 pandeemia tekitatud šokiga tööjõu liikumise peatumisel. Normaalne majandustegevus on hangunud, inimeste mobiilsus on häiritud. J. Ligi nõustus M. Repinskiga, et statistika põhjal ei saa teha järeldusi. J. Ligi sõnas, et inimesed hangivad tööluube vastavalt sellele, kui suurt lootust valitsus annab. Mõne kuuga ei kvalifitseeru inimesed ümber. Praegu on vaja tulekahju ära kustutada. Ta sõnas, et seda saab eraldi arutada, kas see peab olema aasta lõpuni või on see lühem periood. Marjakorjamise kõrval on ka lüpsjad. J. Ligi arvates on statistika eksitav ning ta leidis, et tuleks pöörduda ettevõtete poole ja küsida, kas neil on probleeme sellega. Ta

märkis, et tal on pikad kirjavahetused ettevõtetega, kes paluvad, et poliitikud midagi teeks. Ta vastab neile, et ta küsib pidevalt ministritelt selle kohta, kuid ei saa ühtegi mõistlikku vastust. J. Ligi sõnas, et esimese targa vastuse sai ta Tanel Kiigelt, kes ütles, et ta ei näe selles poliitilist kokkulepet. J. Ligi sõnas, et see on aus ülestunnistus. J. Ligi leidis, et Eesti ettevõtete saak jääb põllule, kuna Vabariigi Valitsusel on suur idee, mis ei lase parlamendil töötada.

Paul Puustusmaa märkis, et üheselt on aru saadud, et selle seaduse muudatusega ei lahendata hooajatöölise probleemi, vaid garanteeritakse seda, et Eestisse oleks pidev odava tööjõu vool.

Jürgen Ligi ei nõustunud sellega. J. Ligi sõnas, et tegemist on COVID-19 pandeemiast põhjustatud majandusšokiga. See on aeg, kus normaalne tööjõu liikumine on peatunud.

Paul Puustusmaa sõnas, et oluline on arvestada sellega, et ühelt poolt on oluline selle seaduse mõju, näiteks tööjõule. Tuleb mõelda, kas eelnõu kergendab või raskendab olukorda. Selge on see, et on soov hoida Eestis võõrtööjõudu. P. Puustusmaa sõnas, et küsimus on selles, kas see on põhjendatud ning lisan, et tema jaoks ei ole selge, kui võrd põhjendatud see on. Seetõttu on oluline küsida ettevõtjatelt endilt. Praegusel hetkel on üheselt selge, et see eelnõu ei ole üldse ajakriitiline. Seda seadust on koguaeg vaja – täna on maasikate korjajaid vaja, homme on ehitajaid vaja.

Jürgen Ligi lausus, et piirid pandi kinni märtsis, tavaolukorras hakkab sel ajal hooajatööline liikuma. Sel aastal katkestati tavapärase liikuvus. Olemasolevad aetakse välja, uusi sisse ei lasta - sellega tekib struktuurne defitsiit erinevates valdkondades. Teised riigid lasid mais-juunis võõrtööjõul riiki siseneda, neil ei olnud nakkuse juttu.

Paul Puustusmaa küsis, miks seda tööd ei tee Eesti 52 000 töötut.

Jürgen Ligi vastas, et ta on ettevõtjatega rääkinud, kes ütlevad, et eestlased ei pea sellele tempole vastu.

Paul Puustusmaa küsis, kui palju tuleb täiendavat tööjõudu juurde, kui see seadus jõustub.

Jürgen Ligi vastas, et tema ei ole plaanikomitee. J. Ligi sõnas, et kuigi see eelnõu esitati juba tükk aega tagasi, siis ikkagi paindlikkuse vajadus ei ole kadunud.

Paul Puustusmaa sõnas, et seega ei ole hetkel täpselt teada, kui palju see aitaks ja samuti ei ole teada, kui suur see vajadus on.

Jürgen Ligi lausus, et ta teab suurusjärke, kuid ei ole statistika koguja. J. Ligi märkis, et umbes 100 inimese vajadusega ettevõtteid on palju. Hetkel on vaid üksikud välismaalased saadaval, kes saavad ettevõtetele appi minna. Ettevõtjad on hädas ja ütlevad kogu aeg, et võõrtööjõudu võiks rohkem olla. See ongi tagasiside, kui ettevõtjad küsivad.

Paul Puustusmaa sõnas, et tal on vaja hinnata seaduse muudatuse otstarbekust. P. Puustusmaa küsis, miks peaks võtma sellise seaduse vastu, mille olulisuse kohta ei ole informatsiooni.

Jürgen Ligi vastas, et seetõttu, et poliitikute poole on pöördunud väga paljud ettevõtjad, sealhulgas Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda.

Paul Puustusmaa palus näha seda pöördumist.

Jürgen Ligi vastas, et iga nädal kirjutatakse mõni avalik kiri. J. Ligi sõnas, et ta pole neid korjanud, kuna eeldab, et põhiseaduskomisjon ise on nende kogumisest huvitatud, kuna see on põhiseaduskomisjoni eelnõu.

Paul Puustusmaa sõnas, et algataja peaks tõendusmaterjale koguma, et eelnõu vajalikkust kinnitada. P. Puustusmaa sõnas, et ta soovib eelnõu sisuliselt arutada ja näha selle kohta käivaid andmeid, et saaks põhjalikumalt seda teemat analüüsida. P. Puustusmaa sõnas, et ta

tahab teada, kas see eelnõu on põhjendatud. Üks asi on see, et piiranguid suurendatakse või vähendatakse, aga oluline on mõelda ka sellele, mis see endaga kaasa toob ja milline on selle muudatuse vajadus.

Jürgen Ligi lausus, et tuleb arvestada sellega, et nõudlus on olemas.

Kalle Grünthal sõnas, et eelnõu seletuskirjas on kirjas, et väljatoodud andmed on esitatud 13. märtsi seisuga. Põhiosa puudutab põllumajandust, metsandust ja kalapüüki. K. Grünthal märkis, et puudub info selle kohta, kust eelnõus väljatoodud andmed võetud on ja kas need on usaldusväärsed. K. Grünthal leidis, et komisjon peaks opereerima nende andmetega, mis on tõesed. K. Grünthal tegi ettepaneku saata see eelnõu analüüsiks Vabariigi Valitsusele, sest maasikate korjamise ajaks ei jõuta seda eelnõu veel ära menetleda, aga oluline oleks teada saada, milline on tegelikult valitsuse seisukoht. K. Grünthal sõnas, et tema arvates ei oleks hea mõte seda eelnõu tagasi lükata öeldes, et see põhiprobleem, mida eelnõuga lahendada soovitakse, selle aeg on läbi.

Jürgen Ligi lausus, et Vabariigi Valitsus andis üle kuu aja sellele eelnõule arvamust ja seetõttu on selle menetlemine veninud pikemaks. J. Ligi arvates oli Vabariigi Valitsuse esitatud arvamus üsna sisutühi ning puudus põhjalik analüüs. J. Ligi lausus, et valitsus ei ole tegelikkuses selle probleemi olemasolu eitanud, valitsus on rääkinud palkade tõstmisest. J. Ligi sõnas, et nende tööde puhul ei ole asi rahas, vaid selles, et üldiselt ei soovi eestlased ise nii füüsiliselt raskeid töid teha. J. Ligi sõnas, et nende ettevõtjate osas oleks lugupidav hoopis eelnõu saali saatmise ettepanek.

Andrei Korobeinik küsis, miks K. Grünthal soovib just Vabariigi Valitsuse poole pöörduda, kui tegelikkuses on olemas ka Riigikantselei, kust saab soovi korral analüüse tellida.

Siim Kiisler nõustus, et seda peaks analüüsima, kuid ta ei ole kindel, milline asutus seda peaks analüüsima. S. Kiisler leidis, et kuna seda teemat arutatakse komisjonis esimest korda, siis võtab selle arutamine aega ning nähtavasti enne sügist ei jõuta seda eelnõu vastu võtta. S. Kiisler sõnas, et tema arvates võiks kasutada vahepealset aega kasulikult, ka Riigikogul on õigus- ja analüüsiosakond olemas. S. Kiisleri arvates võiks olla sügiseks paberil mingisugune reaalse olukorra kirjeldus, et seda saaks faktipõhiselt arutada. Sellest oleks kasu aga ainult siis, kui kõik respekteriksid seda analüüsi.

Jürgen Ligi sõnas, et tema arvates võiks selle eelnõuga tegeleda suvel erakorralistel istungitel. J. Ligi leidis, et komisjon peaks selle teema jaoks otsima objektiivset infot ja statistikat, mitte algataja erakond. Eelnõus kajastatud probleem kehtib selle suve kohta, järgmisel suvel võivad tulla uued probleemid, millega peab tegelema. Selle eelnõuga peaks tegelema kiiresti. J. Ligi sõnas, et tema on neid andmeid kogunud Töötukassast, ajakirjandusest ja erinevatelt ettevõtetelt. Kui väidetakse, et eelnõus välja toodud numbrid on valed, siis peaks seda ka tõestama. Need on võetud nendest allikatest, mis on kättesaadavad, keegi ei ole teaduslikku uuringut selle kohta teinud ega jõuakski teha, kuna olukord muutub kiiresti.

Paul Puustusmaa nõustus S. Kiisleri mõttega ning sõnas, et selle teemaga saab põhjalikumalt komisjonis tegeleda alles septembris.

Kaja Kallas leidis, et tegemist on ajakriitilise teemaga ning tema arvates peaks tegema erakorralise istungi selle jaoks. K. Kallas sõnas, et see näitaks kodanikele, et Riigikogu tegeleb inimeste muredega ning võtab seda teemat tõsiselt.

Kalle Grünthal lausus, et kui komisjonil puuduvad lähteandmed, siis ei saa seda põhjalikult arutada. Mõistlik on teha see analüüs ära, sellest on kõigile kasu.

Jürgen Ligi sõnas, et arvamuse saaks anda näiteks Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda.

Kaja Kallas lausus, et ettevõtjad soovivad teada saada, kas nad saavad välismaalastele edaspidi tööd pakkuda või mitte. Vastasel juhul otsivad need tublid välismaalased teise riigi, kus nad tööd teevad ning Eesti ettevõtjatele jäävad need ukrainlased, keda teised riigid ei taha. Tublimad töökäed korjatakse sel juhul teiste riikide poolt ära. Ettevõtjatel on vaja mingit kindlust, et teha plaani, kust nad saavad need töötajad. Seetõttu see on ajakriitiline. K. Kallas leidis, et tema arvates võiks teha suure saalis eelnõu esimese lugemise ära ning alles seejärel küsida ekspertarvamusi ja analüüsi ning arutada seda edasi.

Paul Puustusmaa tegi ettepaneku, et komisjon palub analüüsi selle kohta, mis käsitleb tööjõu tegelikku vajadust ja otstarbekust. Ja pärast selle saamist saaks komisjon erakorralise istungi pidada.

Kaja Kallas küsis, kas määratakse ka kindel kuupäev, mis ajaks peab analüüs olema olemas.

Paul Puustusmaa sõnas, et see analüüs võiks olla kolme nädala pärast komisjonile esitatud.

Kaja Kallas lausus, et kõigepealt peaks eelnõu saatma suurde saali erakorralisele istungile. Erakorralise istungi puhul peab olema kohal 51 Riigikogu liiget. K. Kallas sõnas, et Reformierakonna 34 on kindlasti kohal. Samal ajal saab mingi institutsioon koostada selle eelnõu kohta analüüsi.

Paul Puustusmaa tegi ettepaneku, et kõigepealt küsitakse analüüsi kolme nädala jooksul selle kohta, et kui suur on hetkel vajadus välistööjõu järele ja alles seejärel tuleb põhiseaduskomisjon kokku erakorralisele komisjoni istungile, et saadud tulemuste üle arutada ja edasised menetluslikud otsused teha.

Ettepaneku poolt oli 3 komisjoni liiget ja vastu 6. Poolt: Paul Puustusmaa, Siim Kiisler, Kalle Grünthal. Vastu: Lauri Läänemets, Andrei Korobeinik, Martin Repinski, Kaja Kallas, Jürgen Ligi, Hanno Pevkur.

Paul Puustusmaa lausus, et järelikult ei soovi põhiseaduskomisjon lasta teha selle eelnõu kohta täiendavat analüüsi. P. Puustusmaa sõnas, et seega tuleb otsustada esimesele lugemisele saatmise kuupäev. Ta märkis, et esimesele lugemisele saatmiseks on kaks varianti. Esimene ettepanek tuli Reformierakonna poolt, et teha seda erakorralisel istungil. Teine variant tuleb seadusest, mille kohaselt on ainuke võimalus see päevakorda võtta septembris või oktoobris, kui on istungjärk uuesti alanud.

Andrei Korobeinik küsis, kuidas saab erakorraliselt täiskogu kokku kutsuda ja kes määrab päevakorra.

Erle Enneveer vastas, et kokkukutsuja määrab päevakorra. RKKTS § 50 ütleb, et Riigikogu erakorraline istungjärk võib toimuda väljaspool korraliste istungjärkude aega. Paragrahvi 51 kohaselt kutsub selle kokku Riigikogu esimees vähemalt viiendiku Riigikogu koosseisu ettepanekul nende poolt taotletud ajal ja päevakorraga. See tähendab, et aeg ja päevakord peaksid olema kutsuja poolt öeldud. Erakorralise istungjärgu tööaja graafiku kehtestab juhatuse ettepanekul Riigikogu poolthälte enamusega.

Paul Puustusmaa sõnas, et seega ei saa põhiseaduskomisjon seda otsustada, sest erakorraline istung kutsutakse kokku väljaspool komisjoni. Reformierakond võib erakorralise täiskogu istungi kutsuda kokku siis, kui tema seda soovib. Hetkel on oluline teha täiskogusse saatmise kuupäeva osas selline otsus, et see kuupäev jääks istungjärgu ajale ning kui Reformierakond soovib, siis ta võib selle varem erakorraliselt täiskogu päevakorda panna. Kui põhiseaduskomisjon võtab vastu otsuse, et see eelnõu saadetakse suurde saali septembris, siis sellest hoolimata võib Reformierakond ikkagi kokku kutsuda erakorralise täiskogu istungi.

Andrei Korobeinik tegi ettepaneku määrata eelnõu esimese lugemise kuupäev septembrisse ja juhul, kui tuleb erakorraline istung, siis saab juhatuse otsustada, kas pannakse see

päevakorda. Varasemalt on nii olnud, et juhatus tõstab punktid teisele päevale erinevatel kaalutlustel.

Hanno Pevkur tegi ettepaneku teha otsus seda kiireloomulist eelnõu arutada suvel suures saalis. See ei ole kuidagi seotud odavate palkadega, sest nendele inimestele kehtib samuti keskmise palga maksmise nõue.

Paul Puustusmaa nõustus, et on oluline otsustada, kas komisjoni liikmed soovivad suvel teha erakorralist komisjoni istungit või mitte. P. Puustusmaa sõnas, et komisjoni liikmetel on võimalus nõustuda selle ettepanekuga või mitte nõustuda. Ta lisas, et kui ei nõustuta, siis see tähendab, et soovitakse erakorralist istungit. P. Puustusmaa sõnas, et põhiseaduskomisjoni liikmed ei saa otsustada seda, kas nad nõustuvad erakorralise täiskogu istungiga või mitte, kuna selle otsuse teeb Riigikogu esimees, aga liikmed saavad otsustada, kas nad soovivad seda teemat arutada septembris või suvel. Reformierakonnal jääb ikkagi võimalus erakorraline täiskogu istung kokku kutsuda sõltumata sellest, et sügisesse on kuupäev määratud.

P. Puustusmaa tegi ettepaneku võtta eelnõu täiskogu päevakorda 21. septembril.

Ettepaneku poolt oli 5 komisjoni liiget ja vastu 4. Poolt: Kalle Grünthal, Siim Kiisler, Andrei Korobeinik, Paul Puustusmaa, Martin Repinski. Vastu: Kaja Kallas, Jürgen Ligi, Lauri Läänemets, Hanno Pevkur.

Paul Puustusmaa lausus, et seega jääb selle eelnõu esimese lugemise kuupäevaks 21. september ning on vaja arutada ka seda, kui pikk on muudatusettepanekute tähtaeg.

Kaja Kallas sõnas, et tema arvates võiks see olla lühem, kuna see on ajakriitiline teema. K. Kallas tegi ettepaneku, et muudatusettepanekute tähtaeg oleks viis päeva.

Paul Puustusmaa pani hääletusele ettepaneku määrata muudatusettepanekute esitamise tähtajaks viis päeva.

Ettepaneku poolt oli 4 komisjoni liiget ja vastu 5. Poolt: Lauri Läänemets, Kaja Kallas, Jürgen Ligi, Hanno Pevkur. Vastu: Paul Puustusmaa, Siim Kiisler, Andrei Korobeinik, Kalle Grünthal, Martin Repinski.

Paul Puustusmaa sõnas, et seega jääb tavapärase muudatusettepanekute tähtaeg, mis on 10 tööpäeva.

Paul Puustusmaa tegi ettepaneku eelnõu esimesel lugemisel tagasi lükata.

Ettepaneku poolt oli 3 komisjoni liiget, vastu 5 ja erapooletuid 1. Poolt: Kalle Grünthal, Siim Kiisler, Paul Puustusmaa. Vastu: Kaja Kallas, Jürgen Ligi, Lauri Läänemets, Hanno Pevkur, Martin Repinski. Erapooletu: Andrei Korobeinik.

Paul Puustusmaa märkis, et seega leidis toetust ettepanek eelnõu esimene lugemine lõpetada.

Otsustati:

2.1. Teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda 21.09.2020 (poolt 5: Kalle Grünthal, Siim Kiisler, Andrei Korobeinik, Paul Puustusmaa, Martin Repinski; vastu 4: Kaja Kallas, Jürgen Ligi, Lauri Läänemets, Hanno Pevkur; erapooletuid 0).

2.2. Teha ettepanek eelnõu esimene lugemine lõpetada (poolt 5: Kaja Kallas, Jürgen Ligi, Lauri Läänemets, Hanno Pevkur, Martin Repinski; vastu 3: Kalle Grünthal, Siim Kiisler, Paul Puustusmaa; erapooletuid 1: Andrei Korobeinik).

2.3. Määrata ettekandjaks põhiseaduskomisjoni liige Andrei Korobeinik (konsensus: Kalle Grünthal, Kaja Kallas, Siim Kiisler, Andrei Korobeinik, Jürgen Ligi, Lauri Läänemets, Hanno Pevkur, Paul Puustusmaa, Martin Repinski).

3. Kollektiivse pöördumise „Mart Helme astu tagasi“ arutelu jätkamine

Paul Puustusmaa sõnas, et kollektiivse pöördumise teemal on komisjonis juba arutelu läbi tehtud ning nüüd tuleks selle kohta teha ka menetluslikud otsused. P. Puustusmaa sõnas, et tegemist on personaalse pöördumisega „Mart Helme, astu tagasi!“, kus on välja toodud terve rida põhjendusi alates sellest, et Mart Helme ei täida Vabariigi Presidendi korraldusi ja solvab inimesi. P. Puustusmaa sõnas, et eelmisel istungil arutati millised on võimalused pöördumise menetlemisel. P. Puustusmaa sõnas, et ta arutas seda ka nõunikega ning leiti, et olukorras, kus on tehtud personaalne ettepanek, on kaks võimalust - see pöördumine tagasi lükata või edasi saata vastavale institutsioonile lahendamiseks. P. Puustusmaa sõnas, et ta tegi eelmisel istungil ettepaneku kollektiivne pöördumine tagasi lükata, kuid põhiseaduskomisjon ei toetanud seda mõtet. RKKTS § 152¹³ kommentaar ütleb, et kui tuleb ettepanek, mis ei kuulu Riigikogu pädevusesse, mis tähendaks ka alust pöördumise tagastamiseks, siis on seaduse loojad välja mõelnud selle, et seda ei ole viisakas teha, kuna inimesed on kogunud allkirju, näinud vaeva ja on pöördunud Riigikogu poole, et Riigikogu seda lahendaks. Seega peaks põhiseaduskomisjon sellega edasi minema. Edasi minemiseks on võimalus saata see edasi pädevale institutsioonile seisukoha võtmiseks ja lahendamiseks. P. Puustusmaa sõnas, et seega on kaks võimalust, kas lükata see pöördumine lihtsalt tagasi või saata edasi Mart Helmele seisukoha võtmiseks ja lahendamiseks.

Andrei Korobeinik toetas kollektiivse pöördumise saatmist Mart Helmele. A. Korobeinik sõnas, et inimene oskab ise otsustada, kas ta soovib tagasi astuda või mitte, see ettepanek oli talle.

Hanno Pevkur küsis, kuidas Riigikogus on kollektiivsete pöördumiste täiskogusse viimistega.

Paul Puustusmaa vastas, et selle pöördumise täiskogusse viimine ei ole põhiseaduskomisjoni pädevuses.

Hanno Pevkur sõnas, et selle pöördumise saaks edastada komisjoni poolt täiskogule ja siis peab täiskogu võtma seisukoha.

Kalle Grünthal sõnas, et kollektiivsete pöördumiste menetlemisel peaks olema suhteliselt ettevaatlik, sest sellega võib komisjonid umbe ajada. Kui saata praegune pöördumine täiskogusse, siis võib tulla uus pöördumine, kus palutakse president Kersti Kaljulaidil tagasi astuda. K. Grünthal sõnas, et oluline on välja selekteerida need pöördumised, millel on olemas ka tõendusmaterjal. Selleks, et seda asja menetleda peab olema mingisugune tõenduslik baas.

Hanno Pevkur sõnas, et tema arvates on vale selline lähenemine, et hakatakse selekteerima, millist kollektiivset pöördumist on põhjust Riigikogu täiskogu saalis arutada ja millist mitte.

Andrei Korobeinik sõnas, et K. Grünthali mõte oli selles, et komisjon ise mõtleks, mida on otstarbekas saata täiskogusse ja mida mitte. A. Korobeinik sõnas, et ta toetab K. Grünthali mõtet. A. Korobeinik sõnas, et see ei ole ilus, kui saadetakse täiskogusse kollektiivne pöördumine, mis selgelt ei ole Riigikogu pädevuses.

Hanno Pevkur sõnas, et Riigikogu pädevuses ongi valitsusliikmete lahti laskmine.

Andrei Korobeinik vastas, et kollektiivne pöördumine oli nii sõnastatud, et inimene peaks ise tagasi astuma.

Paul Puustusmaa sõnas, et kui analüüsida kollektiivset pöördumist ning seaduse võimalusi, siis see ei ole selline asi, mida võiks täiskogule saata või riiklikult tähtsa küsimusena arutada. Juriidiliselt korrektne on kollektiivne pöördumine tagasi lükata või saata edasi Mart Helmele.

P. Puustusmaa sõnas, et tema sooviks selle tagasi lükata, aga komisjon eelmisel korral ei olnud selle poolt.

P. Puustusmaa sõnas, et ta luges ka selle seaduse vastuvõtmisel koostatud seaduseelnõu seletuskirja, kus on kirjas, et komisjon võib edastada ettepaneku pädevale institutsioonile seisukoha võtmiseks ja lahendamiseks. Sisuliselt tähendab see seda, et pöördumises esitatud ettepanek ei kuulu Riigikogu pädevusesse, mis omakorda annaks aluse pöördumise tagasi lükkamiseks, kuid seaduse eelnõu koostanud juhtivkomisjon ei pidanud õigeks pöördumist tagasi lükata vaid leidis, et otstarbekam on ettepanek suunata õigesse kohta probleemi lahendamiseks.

P. Puustusmaa tegi ettepaneku saata kollektiivne pöördumine Mart Helmele seisukoha võtmiseks ja lahendamiseks nagu näeb ette RKKTS § 152¹³.

Hanno Pevkur sõnas, et tema on selle ettepaneku poolt sellisel tingimusel, kui põhiseaduskomisjon saab samuti seda vastust lugeda, mida Mart Helme kodanikule vastab. Sellesse kirja, mille põhiseaduskomisjon saadab Mart Helmele, on võimalik lisada, et põhiseaduskomisjon palub teatada ka seda, milline oli vastus.

Paul Puustusmaa vastas, et seadus ei võimalda seda nõuda.

Andrei Korobeinik sõnas, et seda saab kodaniku käest küsida, see on nendevaheline asi.

Paul Puustusmaa lausus, et oluline on tugineda seadusele ja seaduses ei ole kirjas, et ka põhiseaduskomisjon peaks seda vastust nägema. P. Puustusmaa küsis, kas H. Pevkur ei ole siis nõus, kui seda tingimust otsuses sees ei ole.

Hanno Pevkur vastas, et ta on ikkagi nõus sellega, et kollektiivne pöördumine tuleb Mart Helmele saata.

Jürgen Ligi sõnas, et ta on selle ettepaneku poolt, kuna Mart Helme kohus on sellele vastata.

Kaja Kallas sõnas, et tema on samuti Mart Helmele saatmise poolt.

Martin Repinski sõnas, et tema on ka selle poolt.

Kalle Grünthal sõnas, et tema on selle ettepaneku vastu.

Andrei Korobeinik sõnas, et ta on poolt.

Siim Kiisler sõnas, et ta on selle poolt, et see kollektiivne pöördumine tuleb saata Mart Helmele seisukoha võtmiseks ja lahendamiseks. S. Kiisler sõnas, et tema arvates on oluline, et selle lahendab Mart Helme ise.

Paul Puustusmaa sõnas, et tema on selle vastu.

Otsustati:

3.1. Vastavalt Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 152¹³ punktile 3 edastada pöördumine seisukoha võtmiseks ja lahendamiseks Mart Helmele (poolt 6: Kaja Kallas, Siim Kiisler, Andrei Korobeinik, Jürgen Ligi, Hanno Pevkur, Martin Repinski; vastu 2: Paul Puustusmaa, Kalle Grünthal; erapooletuid 0).

4. Info ja muud küsimused

Muid küsimusi ei tekkinud.

(allkirjastatud digitaalselt)
Paul Puustusmaa
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Karita Karotam
protokollija